

חידושי אגדה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

פסחים דף מא

פרי יצחק ח"א סי' כ

ובעיקר בדבר מה שהקשה דביאך משכחת לה פסח שנשלו
בחמי טבריא הא אין חמי טבריא בירושלים
ורוצה לישב שהביא חמי טבריא לירושלים ורק דחה משום דהוי
כלי שני. תמכני מאוד על כה"ר שרואה להביא דבר זה לגדר
כמליאות וכי ר"ח הלכה למעשה אחי לאשמעינן או מעשה שביס,
וכי נשכיל שאין חמי טבריא בירושלים א"ל להשמיטנו דין פסח
שנשלו שלא ע"י תולדות אור ולדבריו כרי גם לזה אין מליאות
כלל איך אפשר להביא רוחחין דרך שלש ימים לבשל בו בשר.
אבל באמת ר"ח נקט לדוגמא בעלמא חמי טבריא ובאמת יוכל
להיות אם יבקע מעיין אשר יזיל פלגיו מים רוחחין ועי' בפסחים
(דף ח') מפני מה אין חמי טבריא בירושלים בו' וחולי כאשר
יבא בן דוד וחמלא הארץ דיעה ויהיה עלייה לשמה גם חמי
טבריא יעברו דרך שס. ועי' פרש"י שפי' חמי טבריא מעיינות
רוחחין וטונאו כנ"ל :

תוס' רבינו פרץ פסחים ח :

מפני מה אין חמי טבריא בירושלים. (ו"ק)
והקשה מורינו רבינו פרץ נ"ע דילמא
משום דירושלם אינה נותנת כדפ' לעיל. ותירץ
משום דחמי טבריא הוו משום דחלפי אפתחא
דגיהנם (שבת לט, א) וא"כ בדין הוא נמי שיהו
בירושלם, דבירושלם יש פתח אחד פתוח
לגיהנם, כדקאמר בעירובין (יט, א) ג' פתחים
יש לו לגיהנם אחד בים ואחד במדבר ואחד
בירושלם דכתיב ותגור לו בירושלם (ישעיה
לא, ט).

אוצר הר

פרדס יוסף בא יב, ט אות נא
'ובירוחין קול תורה (ש"ב סימן כ"ו) הביא אחי
הרב הגאון ר' שלמה זאב נ"י עפ"י מה
שכתב במדרש רבה [שמור"ר ט"ו, כ"א] שלעתיד
לבא יחדש יי דברים בירושלים, ומהם מים חיים
לרפואה כדי שלא יחסר שם כלום, וכמאמר חז"ל
[שהש"ר ז, ג] על פסוק זכריה (ט, א) שעתידה
ירושלים שתהא מגעת עד לדמשק, ולא יחסר גם
בירושלים מעיינות חמים, וגם יתרחב בירושלים
שתהיה טבריה בתוך חוצות ירושלים, ולא שייך
טעמא דגמרא [פסחים ח:] שלא יאמרו עולי רגלים
כו', דלעתיד ימלא כל הארץ דעה ולא יעלה על
לב שום אדם שתהיה עליה שלא לשמה.

גמ' שבת לט.

הא מעשה דאנשי טבריא דתולדות
חמה הוא ואסרי להו רבנן אמר להו

ההוא תולדות אור הוא דחלפי אפיתחא דגיהנם אמר רב בסדא

גמ' עירובין יט.

דפשעי הוא^ט ואמר רבי ירמיה (בר^ט) אלעזר שלשה פתחים יש לגיהנם אחד
במדבר ואחד בים ואחד בירושלים במדבר דכתיב ויורדו הם וכל אשר